MESE A MODERN HAGYOMÁNYRÓL
AZ N.K.E. KOLLÉGIUMA

Nagyapám ludovikás katonatiszt volt. Tizenkilencben mint fehér katona a monitorok egyikéről ágyúval lőtte a vörös mámorban tántorgó Pestet. Öccse, *Pali* bácsi, ahogy *Jókai* kőszívű emberének honfitársaihoz illik, vöröskatonaként géppuskával lőtte a partról nagyapámék hajóit. Aztán egy életen át röhögtek az egészen. Végső soron persze se a Ludovika, se az első világháborús sérülésekért kijáró ezüst vitézségi nagykereszt nem számított: ékes Dávid-csillaggal elegáns zakóján úgy elvitték őt is gyanús kommunista hátterű öccsével együtt munkaszolgálatra, mint a szél.

Pestiek maradtak, bujkáltak, megúszták.

Ma, amikor az Orczy-kert fái közt közelítem az új Ludovika Akadémia, vagyis a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kollégiumi épületét, ők járnak eszemben. Meg a történelmi idő, ami minden éles napi kérdést lesorjáz, sarkain legömbölyít. Így aztán most csak a parkot látom a szikrázó kora őszi napfényben. Harsány levelű növendék fák százait. Az öreg lombok alatt a tóhoz totyorgó környékbeli néniket, játszótérre igyekvő gyerekeket. És a holnap rendőreit: nagykamasznak látszó gyakorlóegyenruhás fiúk és lányok csoportjait.

Közülük lakják hatszázan azt a kollégiumi épületet, amely a komplex Ludovika-felújítás záróeleme, s amely urbanisztikai értelemben végpontot képez az Üllői út Nagyvárad térhez közeli szakaszának, valamint optikailag átköt a mostanáig magányos felkiáltójelként álló toronyház felé.

Normális körülmények között a kollégium fogalma nehéz érzésekkel társul. Messziről fokozatos fölerősödéssel érkező ricsaj, sűrű zokniszag, személyes terünkbe települt kellemetlen alakok sokasága – ilyesféle jelenségek járnak a kollégiumi léttel. De nem itt! *Peschka Alfréd* és tervezőtársai már-már szállodát építettek. Pontosabban minden olyan leleményt beterveztek, amelyektől akár hotel is lehetne.

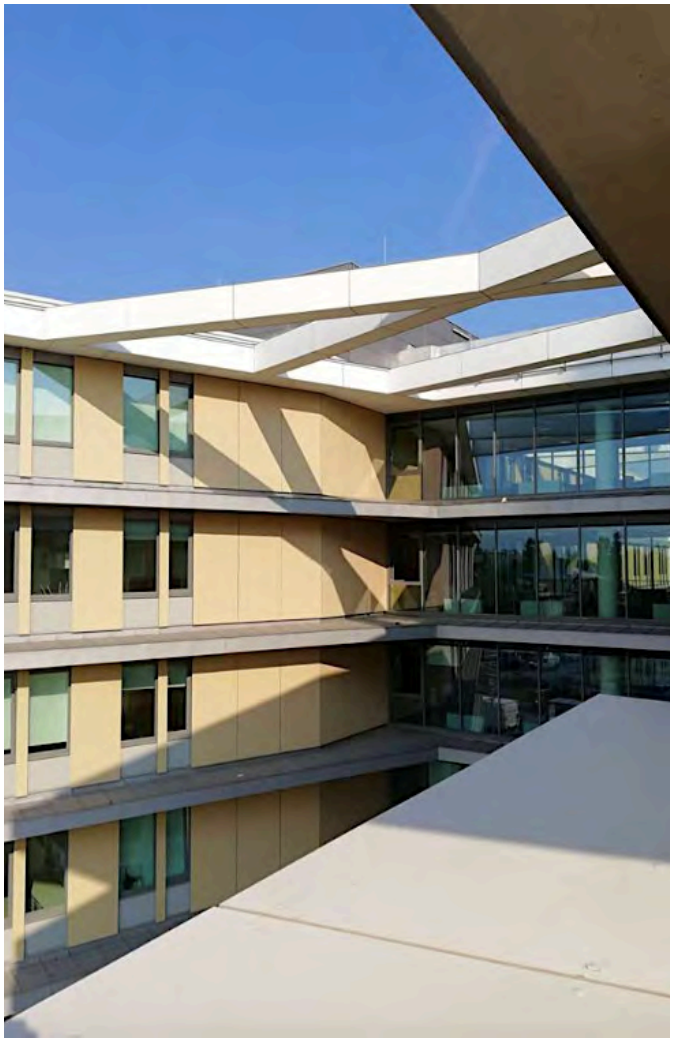

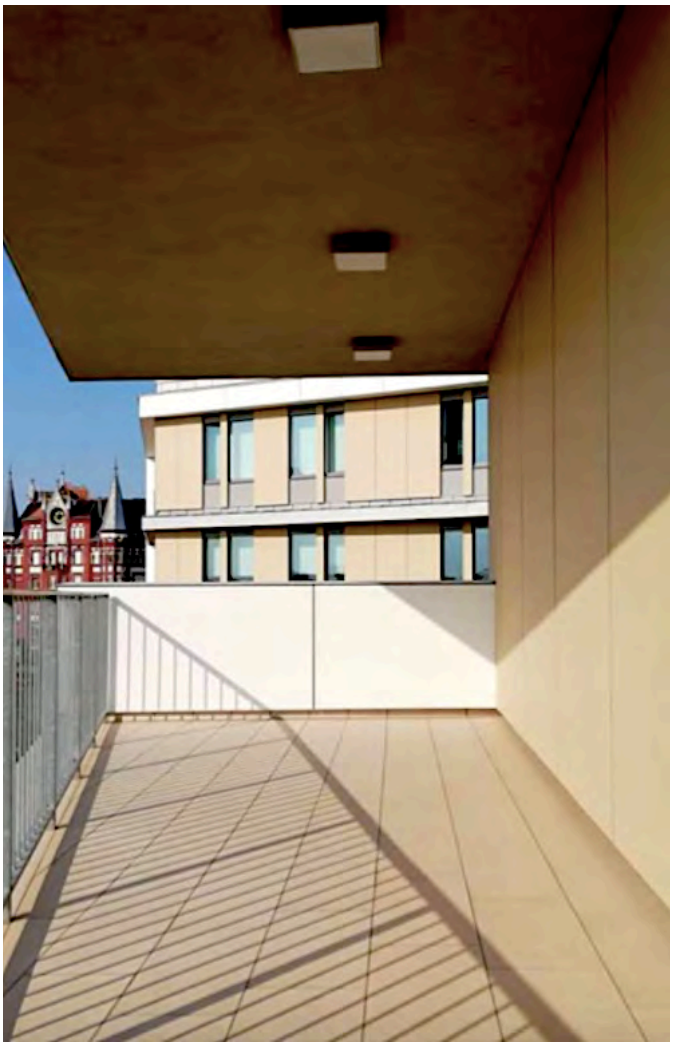

Tágas terek és temérdek levegő – ezek a legfőbb jellemzői. Széles folyosóin, a ház minden irányába nyitó klubsarkain keresztül a város a beltér részévé válik: szemközti paloták, kupolák, homlokzatok alkotnak optikai térfalat.

Itt minden a fényről szól. A más és más kódszínbe öltöztetett emeletekről messzire látni, s a meszeség kiszabaduló érzése oldja a napirend okán általában zárt életű intézmény szigorát. Szálloda, luxus anyaghasználat nélkül. A tervezők tudták, itt a mindennapok működése olcsó de masszív, strapabíró anyagok felhasználását kívánja. Mindez nem ment sem a sok fénnyel garantált derűs hangulat, sem a szépészet rovására. Ez utóbbi azonban nem dekorációkból, csinos applikációkból áll, hanem a funkcionalitást következetesen képviselő gondolkodásból fakad. Mintha egyetlen svung lendülne végig a házon, egyetlen vezérgondolat, mely aztán mert értelmes, hát megnyugtató, harmonikus látványba rendeződik össze. Egyik oldalon a ház kifutó sarkát, túlsó homlokzaton a fölétornyosuló öt emeletet alátfogó karcsú oszlopok a klasszikus modern korszakát idézik nosztalgia nélkül: az efféle szerkesztés, lám, érvényes ma is.

Hogy mégsem a húszas-harmincas évek háza ez, arra bizonyíték a nagyvonalú fél-átrium udvar akkor még nem létező, a ház belvilágába parkot, zöldet és megint csak fényt becsempésző megoldása. Nagyon mai mód az is, ahogy a különben tán monotonná váló homlokzat vonala – mintha régtől ott álló facsoportot kerülne – mozdul, megtörik. S ez a játék elegendő is ahhoz, hogy a fény mint díszítőelem a külső felületeken is érvényre jusson.

A nap mozgása sokféle fény-árnyék viszonyt teremt a változó síkú homlokzaton. Hogy még gazdagabb árnyékból rajzolt grafikai játék bontakozzék ki, a tetőket helyenként random módra szerkesztett lebegő gerendák fogják össze. A ház színe is változékony. Nemcsak a benti zöld-kék-sárga-narancs és vörös emeletek színei váltakoznak, de a homlokzatburkoló greslapok is bézs s halovány narancsszínűek – tovább erősítve az épület derűs auráját.

Ez a ház nem harsog, ám határozottan van jelen. Magabiztos mozdulattal települt az évtizedeken át elhanyagolt, lezüllött, most kibővült feladatkörökkel, határozott jövőképpel és máris látható életerővel megújuló Orczy-kert végére.

A második világégés elmúltával nagyapám egy Jászai Mari téri modernista házba vezette családját. Pali bácsi hasonlóképpen: ő egy Váci utcai modern lakóépületben kezdett új életet. Az ő szemükben ez a térfelfogás, a kollégium külsején-belsején következetesen megszólaló architektonikus nyelv nem lenne idegen, be nem fogadható. Számukra talán nemcsak a régi világ katonai oktatása, de a célszerű friss szellemű építészet is hagyomány lenne.